

ціннісному ставленні до істини, що сприяє становленню особистісної індивідуальності.

Список використаних джерел:

1. Бубер М. Два образа веры / М. Бубер. – М.: ООО «Фирма «Издательство АСТ», 1999. – 592 с.
2. Ивановская О. В. Гуманизирующая роль веры в пространстве культуры / О.В. Ивановская. – Волгоград: Изд-во ВГСПУ «Перемена», 2011. – 261 с.
3. Нибур Х.Р. Радикальный монотеизм и западная культура / Х. Р. Нибур // Христос и культура [Текст]. – М. : Юрист, 1996. – 574 с.
4. Нижников С.А. Метафизика веры в русской философии: Монография / С.А. Нижников. – 2-е изд. – М.: ИНФРА-М, 2012. – 313 с.
5. Омельчук Р.К. Онтология веры / Р.К. Омельчук. – М.: Изд-во: «РОССПЭН», 2011. – 280 с.
6. Ранер К. Основание веры. Введение в христианское богословие / К. Ранер. – М.: Библиейско-богословский институт св. апостола Андрея, 2006. – 662 с.
7. Рассел Б. Человеческое познание: его сфера и границы. / Б. Рассел. – М.: ТЕРРА – Кн. клуб: Республика, 2000. – 388 с.
8. Тиллих П. Избранное: Теология культуры / П. Тиллих. – М.: Юрист, 1995. – 479 с.
9. Ясперс К. Смысл и назначение истории / К. Ясперс. – М.: Политиздат, 1991. – 572 с.

Боличева О.В.

викладач,

Національний університет фізичного виховання і спорту України

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРИНЦИПИ ПЕРСОНІФІКАЦІЇ ЗНАНЬ У СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ УМОВАХ

Персоніфікована професійна освіта в сучасних умовах набуває великого значення для соціалізації особистості. Вона розглядається як безперервний інтегрований педагогічний процес, що спирається на певні принципи змістовно-сміслової та організаційної побудови. Певний акцент надається персоніфікації професійних знань, який ми визначаємо, як процес змінювання системи *професійних* знань особистості; засвоєння та висвоєння знань в *професійній* діяльності;

організації знань та керування власною системою знань в *професійній* діяльності.

Принципами персоніфікації професійних знань можна визначити:

1. Сміслоорієнтацію – усвідомлення та конструювання учасниками психолого-педагогічної взаємодії смислів навчання та сполучення цих смислів із системними та взагалі пізнавальною діяльністю; особистісне занурення у певною галузь знань відповідно до смислів діяльності.

2. Суб'єктності в персоніфікованій взаємодії, як реалізації гуманістичної спрямованості навчальної та професійної діяльності.

3. Культивування і фасилітації індивідуального професійного пізнавального інтересу, як екологічного мотивуючого компоненту навчальної та професійної діяльності та взаємодії.

4. Доступності актуальної інформації про об'єкти вивчення та їх системні взаємозв'язки та властивості; доступності набуття досвіду та інформації в практичних умовах психолого-педагогічної діяльності.

5. Діалогічності та відкритості – як реалізація сучасних технологій навчання, наприклад, технологій «відкритого простору», супроводжуючих, екофасилітативних технологій та інших.

6. Екологічності – сприяння природним процесам пізнання, навчання, вчення традиційними та новітніми засобами організації психолого-педагогічної взаємодії.

7. Профіцитарності (П. Лушин) – ствердження наявного достатнього досвіду особистості в певному контексті; дослідження та ствердження достатніх умов для набуття нових знань, професії та ідентичності. Схематично цей принцип можна відобразити так: «Проблемність (дефіцит, критичне бачення) – Надлишок – Профіцитарність». Профіцитарність виражається ще й як ствердження достатнього наявного теоретичного досвіду, який реалізується в рамках наукового пізнання (як накопичене теоретичне підґрунтя класиків науки, наявність доступу до цих ресурсів тощо).

8. Надлишку – виходу за рамки, творчості, надситуативної активності, «надлишку бачення»; а також новоутворенням під час встановлення персоніфікуючих професійних психологічних зв'язків у суспільній діяльності; врахування та використання надлишку насиченості інформативного та «знанієвого» середовища, продуктів, організаційних форм пізнавальної (в складі навчальної, трудової, творчої, комунікативної та ін.) діяльності, надлишку можливостей

для конструювання особистісних смислів та стратегій пізнавальної, навчальної, професійної діяльності та життєдіяльності.

9. Проблемності – використання «вузьких місць», проблем та криз, а також зниження активності як прояву критичного мислення; діагностики розвитку і нових можливостей застосування психологічних особистісних та групових ресурсів.

10. Доцільності – на знанієвому рівні та на інтуїтивному підсвідомому рівні «відчуття правильності» [П. Лушин], як витоку розвитку рефлексивності студента-психолога.

11. Відповідальності – як прояву авторства та уособлення (представництва) певної системи знань та професійного середовища кожним індивідом; та як прояву експертності – певного ситуативного чи контекстного «авторитаризму» (наприклад, впевненість у вираженні власної професійної чи особистісної позиції).

12. Голографічності знань (багатозначності та багатозначимості) – врахування проявів полісуб'єктності, різномайття інтерпретацій, «картин світу» тощо; трансформація смислів в залежності від контекстів та цілей.

13. Процесуальності (непостійності, змінення) – врахування змінності та незворотності психологічних новоутворень, періодичної хаотичності та суперечливості перебігу психологічних процесів.

14. Системності – врахування системних факторів від суто особистісних до приналежності певним спільнотам.

15. Неекспертності (П. Лушин) в ситуаціях надлишку неструктурованої інформації чи «надлишку бачення», як відмова від авторитарних способів контролю та управління ситуаціями.

16. Принцип «участі» – ступінь, міра присутності, вираженості, заангажованості, взаємовпливу в професійній, навчальній сфері та певному соціальному середовищі (дотримання певних правил, культурних та професійних традицій, ритуалів, застосування професійної мови, імідж). Цей принцип реалізується як на рівні так званої «участі» та небайдужості до самого себе, так і на інших системних рівнях та сполучається з принципом відповідальності та іншими означеними принципами.

17. Принцип згоди перш ніж конфронтації – чемного відношення до позицій та диспозицій учасників комунікацій та співдіяльності, системних факторів в цілому, узгодження відправних підстав суспільної взаємодії.

18. Принцип критичності в ситуаціях визначення та ідентифікації нового, невідомого.

Завдяки означеним принципам відбувається персоніфікація професійних знань всіх учасників психолого-педагогічної взаємодії. Цей процес характеризується циркуляцією «живих знань» в результаті суспільної діяльності всіх учасників психолого-педагогічного процесу та асоціюється з передачею майстерності. Майстер тут персоніфікує своєю особистістю професію та взаємодіє на цих підставах зі студентами та молодими спеціалістами, які в свою чергу персоніфікують потенції власного сприйняття професійного досвіду, світосприйняття та світогляду.

Принципи побудови змістовно-сміслового контексту персоніфікованої взаємодії може включати наступні елементи:

- аналіз основ світосприйняття, цінностей та значущих установок особистості як учасника допомагаючої комунікації, принципів і підходів до їх організації;

- визначення системи вірувань особистості – суб'єкта персоніфікованої взаємодії та з'ясування зв'язків та розбіжностей учасників навчального процесу;

- вивчення проблематики психолого-педагогічних пошуків та творчого опанування, динаміки змінювання їх змісту по різних підставам (об'єкту, предмету, задачам, способу тощо) індивідуально та групою;

- виділення специфічних якостей і форм психолого-педагогічного суспільного дослідження в «проблемно-орієнтованих групах» [П. Лушин] в контексті надання допомоги у вирішенні проблемної чи кризової ситуації, їх ситуативна дифференціація, ідентифікація та класифікація;

- аналіз ефективності застосування та співвідношення застосованих методів, дій, способів психолого-педагогічного пізнання, тенденцій їх еволюції (розвитку та зміни) в контексті вирішення проблемної ситуації самостійно та в ситуації надання допомоги на груповому рівні;

- дослідження когнітивної підсистеми суб'єктів персоніфікованої взаємодії та колективного суб'єкту;

- дослідження застосованих аналітичних та емпіричних пізнавальних засобів, визначення їх цінності та результативності;

- відображення особливостей й тенденцій розвитку/зміни особистості як відкритої динамічної системи, що самоорганізується; а

також способів вирішення проблемних ситуацій в різні життєві періоди;

- визначення специфічних об'єктивних, суб'єктивних, середовищних умов і факторів організації заходів, що можуть здійснювати вплив на зміст, динаміку і результати діяльності з приводу вирішення проблеми;

- формулювання закономірностей, підстав та прогнозів розвитку особистості – учасника персоніфікованої взаємодії, перспектив, оптимальних напрямків еволюції, екологічність відносно найближчого середовища тощо.

Список використаних джерел:

1. Боличева О.В. Персоніфікований підхід до навчальної діяльності при підготовці практичного психолога / О.В. Боличева // Сучасні проблеми підготовки фахівців до соціальної і культурної діяльності: матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. 14 квітня 2011 р., м. Київ, КІСКЗ. – К., 2011. – С. 17-19.

2. Боличева О.В. Проблематика досліджень феномена персоніфікації в освітньому процесі / О.В. Боличева // Вісник післядип. освіти: зб. наук. праць. – К., 2010. – Ч. 2. – С. 27-32 .

3. Живая книга. Личные алгоритмы экофасилитации. [Текст]. Т. 1 / [Антонова Е.В., Большчева Е.В., Бричник В. А. и др.]: под ред. П.В. Лушина, Я.В. Сухенко. – К., 2012. – 204 с.

4. Лушин П.В. Экологичная помощь личности в переходный период: экофасилитация [Текст] : Монография / П.В. Лушин. – К., 2013. – 296 с. – (Серия «Живая книга»; Т. 2).

5. Лушин П.В. Личностные изменения как процесс: теория и практика / П.В. Лушин. – Одесса: Аспект, 2005. – 334 с.